

ISTANBOEL: bouwen op sociale ruïnes

Wie Istanboel bezoekt, kan er niet omheen: de stad bouwt. Nieuwe kantoorruimten, hotels, winkelcentra, woonunits in neo-Ottomaanse stijl en beschermde woonwijken, een derde Bosphorusbrug, een nieuwe ondergrondse onder de Gouden Hoorn. De transformatie van de Turkse steden, en vooral Istanboel als nieuwe wereldstad, staat al tien jaar hoog op de agenda van de regerende Turkse AK-Partij. Het hoofd van Toki, de Turkse huisvestingsmaatschappij zeg maar, riep 2011 uit tot het jaar van de stadsvernieuwing. De vele illegale woningen, achtergestelde buurten en de woningen die niet “aardbevingbestendig” zijn, moeten plaats maken voor opgevaardeerde wijken. De armere klasse krijgt nieuwe behuizing. Maar, aldus stadsplanologen en architecten, de vele projectontwikkelaars lopen met een boog om de “moeilijke groepen” of de onbemiddelde klasse. Een centraal bouwplan voor de stad ontbreekt. Projecten worden gelanceerd zonder enige afstemming of ernstig vooronderzoek naar duurzaamheid. Ook de gevolgen voor milieu en transport in de stad zijn nefast, klinkt het bij milieudeskundigen. Zo zou de bouw van de derde Bosphorusbrug leiden tot meer verkeersopstoppingen en tot de teloorgang van belangrijke natuurlijke waterreservoirs en van het toch al schaarse bosbestand.

Gentrificatie is schering en inslag in Istanboel. Verpauperde wijken worden ontruimd, de inwoners verhuizen naar sociale woonbuurten en megafats ver van de stadskernen. Een van de eerste slachtoffers was de duizend jaar oude wijk Sukulele. In 2006 werden de bewoners, voornamelijk Roma, uit hun huizen gedreven en door Toki hervestigd in Tasoluk, veertig kilometer van hun wijk. Vandaag is Sukulele de woonplaats voor tweeverdieners, met huizen met neo-Ottomaanse gevels.

Ook de inwoners van de Koerdische wijk Tarlabasi moet wijken voor de stadsvernieuwing. Deze door projectontwikkelaars gegeerde wijk in Beyoglu ligt op nauwelijks vijf minuten lopen van Taksim en de druk bezochte winkelstraat Istiklal. ‘Tarlabasi moet het Turkse Champs Elysées worden’, kondigde de burgemeester van Beyoglu aan.

De voorbije jaren groeiden, samen met de bouwwoede, de protestgroepen. Steeds meer inwoners van Istanboel hebben het gehad met de ongebreidelde stadsvernieuwing, gentrificatie en het totale gebrek aan transparantie, laat staan inspraak van de bevolking. ‘Ook Taksim wordt helemaal herbouwd, maar niemand is op de hoogte van de plannen, we weten niet wie de architecten zijn of wat het totale kostenplaatje is. Dit kan niet’, aldus de vele protestsites die werden opgericht.

Voor Toki, in 1984 opgericht als een sociale huisvestingsmaatschappij, maar in 2002 hervormd tot nationale vastgoedmakelaar, ligt onder vuur. Toki laat stedelijke, publieke grond over aan rijke makelaars die geen interesse hebben in het culturele of sociale karakter van een regio. Terwijl Toki zich beroept op het behoud van het architecturale karakter van de stad, spreken critici van *Disneyficatie*, met Sukulele als sprekend voorbeeld.